

Een paar kille grijze winterweken zonder betrouwbare elektriciteit en iedereen begrijpt dat Henri Bontenbal gelijk heeft: Hou de kolencentrales langer open!

Posted on 2 april 2026 by Maarten van Andel

CDA-fractievoorzitter Henri Bontenbal wil dat het kabinet de geplande sluiting van bestaande kolencentrales gaat heroverwegen. Het langer openhouden van die stabiele betrouwbare centrales kan nodig zijn om de stabiliteit en de leverbetrouwbaarheid van ons elektriciteitsnet te blijven waarborgen.

Dat waarborgen gebeurt nu hoofdzakelijk met aardgascentrales. De gasprijzen rijzen echter voor de tweede keer in vier jaar de pan uit, en onze gasvoorraad is in maart naar 5,2 procent geslonken – het laagste niveau in de hele EU. Op het moment dat we minder gas zouden hebben, willen we een andere brandstof hebben, aldus Bontenbal. Hij voert terecht aan dat kolencentrales nodig kunnen zijn

'als we niet tijdig andere elektriciteitsproductie klaar hebben staan'.

Windmolens en zonnepanelen staan nooit klaar

De CDA-leider raakt hier ongewild een zeer gevoelig punt in een energietransitie die in werkelijkheid een energieadditie is. Windmolens en zonnepanelen staan nooit 'klaar', ook niet als we de aantallen in de komende tien jaar zouden verdubbelen. Daarvoor zijn ze veel te weer- en seizoenafhankelijk. In de afgelopen kalme koude winter leverden zon en wind maar een paar procent van ons energieverbruik, en dat was in de landen om ons heen niet anders. Het overgrote deel van onze energie kwam uit aardgas, steenkool, bruinkool, biomassa, diesel en benzine. Ook elektrische auto's en warmtepompen draaiden hoofdzakelijk op fossiel opgewekte elektriciteit, simpelweg omdat er vrijwel niets anders was.

We hebben allemaal kunnen zien dat windmolens en zonnepanelen gedurende de vele grijze windstille winterweken vaak stil stonden. Tegelijkertijd staan er zo'n tienduizend nieuwe wind- en zonneprojecten jarenlang te wachten op een netaansluiting. Die krijgen ze voorlopig niet, omdat wind en zon 's zomers nu al veel teveel kunnen opwekken. Dat is intrinsiek aan variabele wind- en zonne-energie, 's winters veel te weinig en 's zomers veel teveel. Dat lossen we niet op door onze elektrische auto's voor 4 uur 's middags of na 9 uur 's avonds op te laden. We kunnen de hoeveelheid actieve windmolens en zonnepanelen helemaal niet verdubbelen in de komende tien jaar, want ze kunnen het elektriciteitsnet niet op.

We zouden ze overigens ook in de verste verte niet snel genoeg kunnen installeren. We hebben momenteel op land en zee ongeveer 4000 windmolens en 100 miljoen zonnepanelen. Als we zo'n aantal in tien jaar zouden willen bijbouwen betekent dat per week 10 windmolens en 200.000 zonnepanelen – rekening houdend met het vervangen van vele honderden bestaande windmolens die aan het einde van hun levensduur zijn. We kunnen evenmin snel genoeg de benodigde 20 miljard kilowattuur opslagcapaciteit voor al die variabele elektriciteit bijbouwen, in de vorm van batterijpakketten en groene waterstoffabrieken.

De markten voor windmolens en zonnepanelen stagneren bovendien, en voor zonnepanelen en batterijen zijn we in elk geval sterk afhankelijk van China. Bontenbal heeft dus een goed zij het zeer gevoelig punt met het langer openhouden van kolencentrales. Daar kunnen mensen van allerlei politieke overtuigingen tegen protesteren, maar die protesten zullen als sneeuw voor de zon verdwijnen zodra

hun huizen koud blijven en hun auto's niet meer rijden. Het hemd is nader dan de rok, en kolenstook is nog altijd beter dan kou lijden en stilstaan.

Biomassa en CO2-opslag zijn absurde schijnoplossingen

Bontenbal probeert de gevoeligheid van zijn plausibele voorstel helaas af te zwakken door aan te geven dat kolencentrales ook biomassa kunnen stoken, en dat nu al deels doen. Dat is waar, maar hij zegt er niet bij dat het kappen en verbranden van levende bomen uit verre landen slechter is voor de natuur dan het verbranden van steenkool. Houtstook stoot per opgewekte kilowattuur 10 tot 20 procent meer CO_2 uit dan kolenstook, en vernietigt bovendien natuurlijke biodiverse bossen in andere landen. Ik blijf dit tot vervelens toe herhalen zolang politici en gevestigde media daar niet open en eerlijk over communiceren, en zolang de Europese belastingbetaler er jaarlijks ruim 22 miljard euro 'groene subsidies' voor moet ophoesten.

Bontenbal noemt bij die biomassa helaas ook het afvangen en ondergronds opslaan van CO_2. Ten eerste heeft CO_2-opslag niets met biomassa te maken, want dat kan evengoed met een bestaande kolencentrale. Ten tweede is het afvangen en opslaan van CO_2 een peperdure en riskante druppel op een gloeiende plaat. De technologie van 'Carbon Capture and Storage' (CCS) werkt na meer dan tien jaar nog nergens ter wereld goed, en in Nederland zouden we er hooguit 1 tot 2 procent van onze uitstoot mee kunnen opslaan. Ook dit blijf ik tot vervelens toe herhalen, omdat CCS net als biomassa een van de meest absurde schijnoplossingen voor CO_2-reductie is.

Natuurkundige Bontenbal begrijpt het beter dan anderen

De vorige energiecrisis in 2022 werd door Rusland veroorzaakt. De huidige energiecrisis wordt door de Verenigde Staten en Israël veroorzaakt. Dat leert ons dat we als klein land en klein werelddeel weinig invloed hebben op de geopolitieke grillen van oost en west. Het kabinet-Jetten heeft in die geopolitieke werkelijkheid nadrukkelijk de verantwoordelijkheid om een langjarige energiestrategie te ontwikkelen en implementeren, met structurele maatregelen voor beschikbaarheid en betaalbaarheid van elektriciteit en brandstoffen.

Coalitiegenoot Bontenbal roept hier in een bijzin toe op, maar het is feitelijk de kern van zijn betoog om de sluiting van kolencentrales te heroverwegen. Het langer openhouden van bestaande kolencentrales is een evidente en goedkope manier om de beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie in de komende tien jaar te waarborgen. Dat kan fundamenteel niet met steeds meer windmolens en zonnepanelen. De fractievoorzitter van het CDA begrijpt dit als afgestudeerde natuurkundige als geen ander.

Dat impliceert dat de noodzakelijke langjarige energiestrategie van het kleine Nederland niet ondergeschikt mag zijn aan het huidige klimaatbeleid en de huidige klimaatwetten. Anders zouden we in de bizarre situatie kunnen belanden dat bestaande goed werkende kolencentrales wettelijk dicht moeten, terwijl we met name ’s winters massaal kou lijden en stilstaan vanwege een gebrek aan aardgas, benzine, diesel, windenergie en zonnestroom.

Het sluiten van een kolencentrale vergt jarenlange voorbereiding en afbouw van operatie en personeel. Als dat eenmaal gebeurd is kan het in principe niet meer worden teruggedraaid. Het gigantische gebouw is ontruimd, de installaties zijn afgekoeld, de deskundige operators en ingenieurs hebben andere banen en de logistieke keten is verdwenen. Een besluit om ze al dan niet langer open te houden moet derhalve op korte termijn worden genomen. Een struisvogelpolitiek van vooruitschuiven zou desastreus zijn, want dan is deze of een volgende regering te laat.

Klimaatwetten bedreigen bestaanszekerheid

De beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie als eerste levensbehoefte voor mens en maatschappij moeten te allen tijde strategische prioriteit hebben boven CO_2-reductie. Zo zal het politiek en democratisch ook werken als er niet meer genoeg elektriciteit is voor onze warmtepompen, elektrische auto’s, datacenters, treinen, bedrijven, ziekenhuizen en zorgcentra.

Een paar kille grijze winterweken zonder betrouwbare elektriciteit zullen volstaan om vriend en vijand duidelijk te maken waar dit werkelijk over gaat. Dan zullen de huidige onzindelijke klimaatwetten plotseling een bedreiging voor onze bestaanszekerheid blijken, en linksom of rechtsom worden opgeschort. Bontenbal neemt een voorschot op dit tot voor kort ondenkbare scenario, dat in een maand tijd ineens niet meer zo ondenkbaar is.

***Wynia's Week** brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee?Hartelijk dank!*